

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:	Deres dato:	Vår ref:	Dato:
200700937-/HW	27.3.2007	br 340.5	18. jun. 2007

FORBUD MOT SYNLIG OPPSTILLING AV TOBAKKSVARER

Det foreslåtte forbudet vil få kostnadsdrivende og konkurransevridende virkninger for oljeselskapene og bensinstasjonene – uten at det er påvist at det vil redusere forbruket av tobakk.

Kostnader

Direktoratets fremstilling når det gjelder de praktiske løsningene, virker lettvint – noe som kan skyldes manglende kunnskap om de praktiske forhold. Disken og kasseområdet på bensinstasjonene er de fleste steder meget begrenset. En ombygging, der det mulig, vil lett kunne innebære betydelig kostnader. Alt bak disken er plassert der fordi det krever behandling av stasjonspersonell før salg. Plassen under disken brukes til funksjoner som datautstyr, oppbevaring av kjølevarer osv. En ombygging her vil i mange tilfelle ikke være praktisk gjennomførbar. Snus er ferskvare og må oppbevares i kjøleskap nær kassen.

Kostnadene ved ombygging er vanskelig å anslå fordi forholdene varierer fra stasjon til stasjon. Antagelig vil de ligge mellom 10 000 og 50 000 kroner pr. stasjon. Forutsatt et gjennomsnitt på 25.000, innebærer dette utgifter på 50 millioner kroner. Den enkelte bensinforhandler vil måtte dekke dette, direkte eller indirekte. Vi finner således ikke at departementet har dekning for sin påstand om at forslagene ikke vil medføre noen økonomiske konsekvenser for bransjen. Departementets antydning om at tobakksindustrien kan tenkes å ville bidra til å dekke kostnadene, passer neppe i Norge og er under enhver omstendighet på siden av saken.

Fortjenestemarginene i bransjen er, og vil i stigende grad bli, preget av sterk konkurranse og bortfallet av inntekter fra gevinstautomater. Sammen med ytterligere mulige reguleringer av kioskvarer vil de økte kostnadene forsterke den negative utviklingen i stasjonsøkonomien og gi store endringer i bransjen. Det kan på sikt bety færre, men

større stasjoner, mindre lokal konkurranse og flere automatanlegg. Mest uheldig vil dette være for distrikts-Norge.

Konkurransevidning

Forbudet vil totalt sett føre til mindre plass bak disken, mindre fleksibilitet og mindre vareutvalg. Først og fremst de store merkevarene vil bli representert. Dette reduserer konkurransen og mulighetene for de mindre produsentene.

Store forretninger har ikke samme plassbegrensninger i kassesonen. Større enheter vil også ha bedre økonomiske forutsetninger for å investere i nye løsninger. En vending-maskin koster 100 000-150 000 kroner, noe som ligger utenfor rekkevidde for alle unntagen de største stasjonene. Dette vil gi store dagligvareenheter konkurransefortrinn.

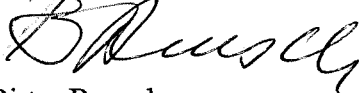
Usikker effekt

Et så drastisk inngrep i driften av utsalgsstedene som forskriftsforslaget utgjør, bør ha grunnlag i en solid dokumentasjon av at inngrepet vil få de virkninger som myndighetene ønsker. Dette er ikke tilfellet her. For eksempel vil enhver åpning av et skap bak disken eksponere emballasjen for kunden og bidra til å redusere effekten av det foreslåtte forbudet.

Direktoratet sier i sin konklusjon at "Det foreligger ikke sikker dokumentasjon om hvilken effekt forbud mot synlig oppstilling av tobakkssvarer vil ha, men tiltaket synes å ha et potensial for å redusere ungdoms bruk av tobakk". Konklusjonen er med andre ord basert på meninger og indikasjoner, ikke på fakta.

Hilsen

Norsk Petroleumsinstitutt

Bjørn Reusch